

Český metrologický
institut

Okružní 31,
Brno 638 00

Některé aspekty certifikační činnosti podle NV č. 464/2005 Sb., v platném znění (resp. směrnice 2004/22/ES v platném znění, tzv. MID), a činností souvisejících

Český metrologický institut (ČMI) je ve smyslu zákona 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, ve znění pozdějších předpisů, autorizovanou/notifikovanou osobou č. 1383 s působností v rozsahu nařízení vlády č. 326/2002 Sb. a č. 464/2005 Sb. Mimo to je ČMI zmocněn zákonem č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů, k výkonu státní metrologické kontroly měřidel. Pro účely sjednocení a objasnění některých detailů těchto činností a jejich vzájemné návaznosti je vydávána tato informace.

Kombinování členů stanovených měřidel a samostatných podsestav

Kombinované měřidlo tepla (tento název koresponduje s terminologií nařízení vlády č. 464/2005 Sb., v platném znění, vyhláška č. 345/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, používá termín "měřič tepla", který je jeho synonymem) je složeno ze samostatných podsestav:

- snímač průtoku,
- snímač teploty a
- kalorimetrické počítadlo,

kteří vzájemně propojeny vytvářejí toto kombinované měřidlo „beze zbytku“. Postupy uvedení na trh měřidla tepla jako celku stanovuje s účinností od 30.10.2006 nařízení vlády č. 464/2005 Sb., v platném znění (dále jen NV) přičemž tyto postupy se použijí také pro uvádění na trh samostatných podsestav.

V praxi se vyskytují případy, kdy byl před datem 30.10.2006 schválen typ samostatné podsestavy kombinovaného měřidla tepla podle zákona o metrologii (přičemž příslušný certifikát schválení typu je ještě platný). Schválení typu a prvotní ověření samostatné podsestavy kombinovaného měřidla tepla podle zákona o metrologii je (a po dobu platnosti certifikátu o schválení typu, nejpozději však do 30.10.2016 bude) tedy regulérním způsobem uvedení takové samostatné podsestavy na trh.

Jestliže vznikne kombinovaný měřič tepla v místě instalace propojením samostatných podsestav, které:

- byly všechny na trh uvedeny posouzením shody dle NV, resp. MID,
- byly na trh uvedeny cestou schválení typu a s prvotním ověřením dle zákona o metrologii,
- jsou kombinací samostatných podsestav uvedených na trh posouzením shody dle NV s podsestavami uvedenými na trh cestou schválení typu a prvotním ověřením dle zákona o metrologii,

jedná se ve všech případech o regulérní postup uvedení na trh a po namontování subjektem registrovaným podle § 19 zákona o metrologii i o regulérní postup uvedení kombinovaného měřidla tepla do používání jako stanoveného měřidla v ČR.

Za těchto podmínek nepodléhá kombinované měřidlo tepla povinnosti posouzení shody při uvedení na trh jako celku. V případě, že by jakákoli z podsestav nebyla uvedena na trh posouzením shody dle NV č. 464/2005 Sb., nebo cestou schválení typu a prvotního ověření dle zákona o metrologii, a přesto mělo být kombinované měřidlo tepla uvedeno na trh jako

stanovený výrobek, stává se v podstatě „černou skříňkou“, u níž musí být posouzena shoda sestavy jako celku při uvedení na trh se všemi náležitostmi dle NV.

Posuzování shody kombinovaných přepočítávačů množství plynu

NV definuje přepočítávač množství plynu jako zařízení, které je připojeno k plynoměru a automaticky přepočítává množství naměřené za podmínek měření na množství za základních podmínek. Přepočítávač množství plynu je ve smyslu této právní úpravy samostatnou podsestavou, tedy kategorií, pro kterou se stanovují postupy uvádění na trh a do použití uvedené v nařízení vlády (včetně příslušného značení a vydání prohlášení výrobce o shodě).

Přepočítávače množství plynu se dělí na:

- kompaktní (vyhodnocovací jednotka a převodníky tlaku a teploty jsou neoddělitelné) a
- kombinované (vyhodnocovací jednotka a převodníky tlaku a teploty jsou oddělitelné).

Pokud jde obecně o uvádění samostatných podsestav na trh, NV v § 4 odst. 16 stanovuje: „*Samostatné podsestavy jsou posuzovány podle stejných postupů posouzení shody jako příslušná měřidla. Posouzení shody samostatné podsestavy s technickými požadavky může být provedeno nezávisle a odděleně od posouzení shody měřidla, pro které je samostatná podsestava určena.*“. Z toho lze dovodit, že přepočítávač kompaktní i kombinovaný lze uvádět na trh (a posuzovat shodu) jedině jako celek; nelze provádět posouzení shody zvlášť pro vyhodnocovací jednotku, zvlášť pro převodník tlaku, zvlášť pro převodník teploty. Převodníky tlaku a převodníky teploty jsou součástí přepočítávače množství plynu, a to bez ohledu na to, zda jde o přepočítávač kompaktní či přepočítávač kombinovaný. Kombinovaný přepočítávač může být prakticky uveden na trh dle zmíněného nařízení vlády jen jako celý přepočítávač a jako takový se musí i certifikovat - vlastně se na trh uvede, jakoby byl kompaktním přepočítávačem; např. vyhodnocovací jednotka přepočítávače bez snímače tlaku a snímače teploty nemůže být uvedena na trh posouzením shody. Pouze přepočítávač bez snímače tlaku (vyhodnocovací jednotka plus snímač teploty tzv. T-korektor) může být uveden na trh dle nařízení vlády.

Při uvádění na trh členů podsestav (v případě přepočítávače v provedení jako kombinovaný přepočítávač jde o snímač tlaku, snímač teploty a vyhodnocovací jednotku) lze uplatnit tzv. dobrovolný systém modulárního posuzování jehož detaily popisuje dokument ČMI „Návod k aplikaci dobrovolného systému modulárního hodnocení měřidel podléhajících MID“.

Zajišťovací značky

V procesu posuzování shody podle NV je aplikována řada označení a nápisů, z nichž většina je stanovena příslušnými ustanoveními NV. Nápisů a značení lze obecně rozdělit na:

- deklarativní a
- zajišťovací.

Mezi deklarativní značení a nápisy lze v případě posuzování shody dle NV zahrnout označení shody provázené doplňkovým metrologickým značením a identifikačním číslem notifikované osoby (NB) a dále veškeré nápisy stanovené příslušnými přílohami NV a další nápisy. Tato kapitola je zaměřena zejména na druhou z kategorií značení umístěvaných na měřidle, a to na tzv. zajišťovací značky.

Zajišťovací značky nejsou značením, pro které by byly výslovně stanoveny v NV jakékoli podmínky včetně podmínek použití; po uvedení na trh a do provozu se tyto značky považují za úřední značky, jejichž status je podchycen na národní úrovni zákonem č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů.

Pro účely tohoto dokumentu se rozlišují:

- a) zajišťovací značky, kterými jsou značky zabezpečující části hardwaru zásadní pro udržení kontroly nad metrologickými vlastnostmi měřidla a nad jeho integritou;
- b) zajišťovací značky instalace, nejsou značkami nezbytnými pro zabezpečení měřidla pro udržení kontroly nad metrologickými vlastnostmi měřidla a jeho integrity, nýbrž zabezpečují integritu měřidla jako celku s ostatními navazujícími konstrukčními prvky v místě instalace měřidla, které nejsou součástí měřidla, jako např. s potrubím pro přívod pro přívod měřeného média do měřidla či potrubím pro jeho výstup.

Zajišťovací značky jsou v rámci procesu uvedení na trh umístěny na místa měřidla specifikovaná v certifikátu ES přezkoušení typu; zpravidla je v tomto certifikátu specifikováno i provedení těchto značek (tedy závěsná plomba, vtlačovací plomba, samolepicí štítek apod.). Grafické provedení zajišťovacích značek může být výrobcem stanoveno, a to například certifikátem jeho systému managementu (postup D).

Výrobce měřidla musí ve smyslu přílohy č. 13, čl. 2 písm. c) NV zavést technickou dokumentaci natolik podrobnou, aby byla zajištěna integrita měřidla. Na tuto jeho povinnost navazuje ustanovení přílohy č. 1 čl. 10 NV, podle které: „...*Část hardwaru, která je zásadní pro metrologické vlastnosti, musí být navržena tak, aby ji bylo možné zabezpečit. Navržená zajišťovací opatření musí poskytovat důkaz o jakémkoliv neoprávněném zásahu.*“, což de facto znamená, že musí stanovit, kde (na měřidle) mají být umístěny značky (plomby) a značení dle přílohy č. 13, čl. 4 NV č. 464/2005 Sb. Informace o místech a způsobu zabezpečení integrity měřidla jsou součástí certifikátu o ES přezkoušení typu ve smyslu čl. 3.4.2 postupu B přílohy č. 2 NV. Poslední ze zmíněných ustanovení ukládá mimo jiné povinnost pro NB: „...*Certifikát a jeho přílohy musí obsahovat všechny informace potřebné pro posouzení shody a kontrolu za provozu.*“. Pod pojem „kontrola za provozu“, který není v NV definován, je s ohledem na to zřejmě možné zařadit i kontrolu nad tím, že nedošlo k demontáži měřidla z místa instalace či podobnému zásahu.

Tímto ustanovením jsou „vzaty na zřetel“ i určité aspekty používání měřidla a jeho uvádění do provozu, což lze potvrdit i ustanovením čl. 7 přílohy č. 1 NV č. 464/2005 Sb.: „*Měřidlo musí být konstruováno tak, aby si zachovalo odpovídající stabilitu svých metrologických vlastností po celé časové období předběžně stanovené výrobcem za předpokladu, že je správným způsobem instalováno, udržováno a používáno v souladu s pokyny výrobce v podmínkách prostředí, pro které je určen.*“. V souvislosti s tím lze mít za to, že zajišťovací značky instalace souvisejí s dodržением zmíněného předpokladu správné instalace.

V této věci platí následující principy:

- 1) Pokud výrobce, resp. žadatel o ES přezkoušení typu měřidla považuje za nezbytné popsat i zabezpečení měřidla v místě instalace, NB tuto jeho vůli (a odpovědnost) akceptuje, a to i v dokumentaci ES přezkoušení typu. Fakticky bude formou akceptace slovní a/nebo grafická informace v certifikátu ES přezkoušení typu o místech, kam lze(!) po provedení instalace umístit zajišťovací značky instalace měřidla. Taková možnost je plně v souladu s NV (resp. směrnici), neboť podle § 5 odst. 4 NV č. 464/2005 Sb. lze měřidlo kromě označení „CE“, doplňkového metrologického značení a identifikačního čísla notifikované osoby opatřit (i) *jakýmkoli jiným označením za předpokladu, že tím nebude snížena viditelnost a čitelnost vyjmenovaných značení.*
- 2) V certifikátu ES přezkoušení typu není možné uvést konkrétní podobu zajišťovacích značek instalace měřidla, neboť by tím byla omezena, popřípadě znemožněna akceptovatelnost ES přezkoušení typu v rozsahu celého jednotného evropského trhu s jeho specifiky (případná národní specifika uvedení do použití a používání dotčených měřidel), je však s ohledem na § 5 odst. 4 NV přípustné, aby jako zajišťovací značky instalace měřidla byly použity např. i zajišťovací značky výrobce, neboť to není

v rozporu se závaznou právní úpravou – odpovědnost za toto použití a za vše s tím související však nese výhradně subjekt, jemuž zajišťovací značky náleží, tedy zpravidla výrobce měřidla, a aplikace této věci nemá nic společného s NB a její činností i odpovědností. Mimo to je proces instalace měřidla, se kterým jsou zajišťovací značky instalace spjaty, již mimo působnost NV.

- 3) NB ČMI přistupuje k této problematice tak, že s ohledem na výše uvedené body 1) a 2) umožní v takovém případě a na návrh žadatele o certifikaci typu měřidla, aby na schématu umístění zajišťovacích značek (tzv. plombovací schéma) byla zmíněna i místa, na která je možno případně umístit zajišťovací značky instalace; tato místa budou označena popisem „*místo pro případné umístění zajišťovací značky instalace*“.

Jako zajišťovací značky instalace lze použít zajišťovací značky výrobce.

Umísťování zajišťovacích značek instalace není součástí procesu posuzování shody a uvádění na trh.

V případě následného ověření či prvotního ověření po opravě u měřidla uvedeného do používání v ČR jako stanovené měřidlo se na místo, ze kterého byla odstraněna „zajišťovací značka“, umístí úřední značka ve smyslu plombovacího schématu v certifikátu ES přezkoušení typu. Úřední značka ve smyslu zákona o metrologii se však neumísťuje na místa odstraněné „zajišťovací značky instalace“ měřidla! Úřední značku ve smyslu zákona o metrologii nelze použít jako „zajišťovací značku instalace“ ani při prvotní instalaci nového měřidla při uvedení do použití.

Změny certifikátů schválení typu měřidel pokrytých působností NV č. 464/2005 Sb., v platném znění, vydaných podle dřívější právní úpravy

Dnem nabytí účinnosti směrnice MID, t.j. 30.10.2006 došlo k významnému omezení možností změn (doplňků, revizí) těch certifikátů schválení typu, které byly vydány podle zákona o metrologii před uvedeným datem a týkají se druhů měřidel, jejichž uvádění na trh pokrývá tato směrnice, resp. NV.

Požadavku na změnu certifikátu o schválení typu stanoveného měřidla, který byl vydán před 30.10.2006 a týká se měřidla, jehož uvádění na trh je od uvedeného data pokryto NV č. 464/2005 Sb., ČMI vyhoví, pokud je předmětem žádosti:

- změna názvu výrobce (výrobcem je fyzicky původní subjekt, jehož název se ale změnil v důsledku změny majitele apod.),
- změna obchodního názvu, obchodní značky (výrobce vyrábí měřidlo pod určitou obchodní značkou a má dojít ke změně v této věci),
- upřesnění některé ze specifikací v certifikátu, které nemá vliv na metrologické a technické parametry měřidla (příkladem může být doplnění či aktualizace seznamu míst pro umístění úředních značek).

Tyto změny se nedotknou lhůty platnosti, na jakou byl certifikát o schválení typu vydán.

Vydávání prohlášení o shodě

V NV není jednoznačně uvedeno, ve kterém momentě postupu procesu posuzování a prohlašování shody vytvoří výrobce dokument *Prohlášení o shodě*.

Identifikaci momentu postupu procesu posuzování a prohlašování shody, kdy výrobce vytvoří *Prohlášení o shodě*, nelze ani dovodit z pořadí, v jakém jsou jednotlivé činnosti seřazeny v NV.

Na základě provedených analýz nelze ani dovodit, že by mezi úkoly NB patřilo posoudit formu a/nebo obsah *Prohlášení o shodě*.

NB ČMI přijala k problematice *Prohlášení o shodě* tyto závěry:

1. Podmínkou pro certifikaci kterýmkoli postupem relevantním podle NV není, aby žadatel předložil NB *Prohlášení o shodě* ani případně jeho připravovaný návrh.
2. NB může nabídnout žadateli o certifikaci kdykoli v průběhu certifikačního procesu k jeho dobrovolnému rozhodnutí a jako nadstandardní službu, že posoudí jím připravovaný (vypracovaný) návrh *Prohlášení o shodě*, případně dokument *Prohlášení o shodě*, který již má vypracován a jehož kopie hodlá přikládat k měřidlům či jejich dávkám.
3. Pokud NB zjistí, že výrobcem vypracovaný návrh *Prohlášení o shodě* připravený k vydání či jím vydávaný neodpovídá požadavkům specifikovaným zejména v ČSN EN ISO/IEC 17050-1, výrobce na to upozorní; toto zjištění však nemůže být důvodem k neudělení, pozastavení nebo zrušení certifikace.

„Plombování“ měřidel s funkcemi pod MID i mimo MID

Tento problém obecného charakteru je demonstrován na elektroměru, který:

- je určen k použití v obchodních a obytných prostorách a v lehkém průmyslu;
- má kromě měření činné energie i další funkce, které jsou na úrovni národní právní úpravy ČR podřízeny metrologické regulaci;
- má být použit jako stanovené měřidlo ve smyslu § 3 odst. 3 zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů;
- je vyráběn výrobcem v ČR (popřípadě v jiném členském státě EU – viz *Poznámka*).

Tento elektroměr, pokud jde o měření činné energie, je z hlediska uvádění na trh a do provozu podřízen režimu stanoveného výrobku dle zákona č. 22/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a konkrétně dle NV, resp. režimu dle směrnice 2004/22/ES „MID“.

Pokud jde o funkce mimo MID, je z hlediska uvádění na trh a do provozu tento elektroměr podřízen režimům předepsaným pro standardní stanovené měřidlo zákonem o metrologii. Z hlediska těchto funkcí tedy elektroměr musí být schváleného typu ve smyslu § 6 zákona o metrologii (zajistí výrobce nebo dovozce) a musí být prvotně ověřen podle § 9 zákona o metrologii (zajistí výrobce).

Z předchozích odstavců vyplývá, že za absolvování postupů podle obou právních úprava nese odpovědnost výrobce a zejména, že musí být absolvovány před uvedením na trh a do provozu (do oběhu), což se týká i prvotního ověření z hlediska vlastností mimo MID, které musí na žádost výrobce provést ČMI nebo AMS.

Při prvotním ověřování nového elektroměru (který svými funkcemi odpovídá předchozímu odstavci) se postupuje dle následujících pravidel.

- A. Výrobce při zadávání prvotního ověření sjedná s AMS či ČMI, na která z plombovacích míst dle plombovacího schématu uvedeného v certifikátu schválení typu budou umístěny úřední značky (či jedna značka) prvotního ověření – na ostatních místech dle plombovacího schématu uvedeného v certifikátu ES přezkoušení typu (bude identické s plombovacím schématem v certifikátu schválení typu) budou umístěny zajišťovací značky výrobce související s procesem posouzení shody.
- B. Za přípustné je považováno, aby v případě, kdy to provedení zajišťovací i úřední značky umožňuje, byly na jednom plombovacím místě obě značky; například u značek v

provedení závěsné plomby na jednom plombovacím drátě dvě plomby – jedna s otiskem zajišťovací značky výrobce, druhá s otiskem úřední značky.

- C. Za přípustné je považováno, aby v certifikátu o schválení typu (pro funkce mimo MID) bylo jednoznačně uvedeno, na kterém z plombovacích míst v rámci plombovacího schématu bude vždy(!) umístěna úřední značka deklarující prvotní ověření.

K elektroměru nebo dávice elektroměrů je s ohledem na požadavky MID připojeno prohlášení výrobce o shodě.

Poznámka: Obdobný přístup se uplatní i v případě, kdy schválení typu a/nebo prvotní ověření elektroměru z hlediska vlastností mimo působnosti MID je provedeno v jiném členském státě EU (resp. EHP), zaručuje metrologickou úroveň vyžadovanou v tomto ohledu právní úpravou v ČR a výsledky metrologických zjištění jsou na vyžádání poskytnuty ČMI, t.j. při uplatnění ustanovení § 7 odst. 3 a 4 a/nebo § 9 odst. 6 a 7 zákona o metrologii.

- Při následném ověření nebo ověření po opravě umístí AMS nebo ČMI na všechna plombovací místa úřední značky (obsahující aktuální dvojčíslí roku).

Možnosti „souběhu“ certifikací v rámci postupu D dle MID a NAWID

Předmětem této části informace je otázka, zda jeden výrobce může být certifikován v rámci postupu D dle NV více NB. Informace je založena na interpretaci ustanovení z následujících předpisů a dokumentů:

- zákon č. 22/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů,
- nařízení vlády č. 464/2005 Sb., v platném znění, (NV), resp. ve směrnice 2004/22/ES,
- návodový dokument WELMEC 8.3,
- návodový dokument WELMEC 8.4.

Ze zdrojových dokumentu lze získat a dovést tyto zásady:

- a) Postup D je vždy součástí kombinace postupů B+D a jak vyplývá z jeho názvu je jeho předmětem certifikace systému managementu, který má zaručit shodu s certifikovaným *typem*; byť se v textu popisu postupu D používá i pojem *model*, lze jej označit pro účely tohoto výkladu za synonymum ke slovu *typ*. Taktéž postup B se obsahově i formulačně vztahuje k pojmu *typ*.

S ohledem na tyto formulace relevantní právní úpravy lze k diskutovanému tématu použít dílčí závěr, že stanovení pravidel pro uvádění měřidel na trh dle NV se sice vztahuje k jednotlivému kusu měřidla, ale pro tento účel je vztahováno (a zřejmě ve většině případů, neboť postupy G apod. nelze brát jako v praxi převažující) *k typu měřidel*.

- b) V případě postupu B (a v části „Přezkoumání návrhu“ postupu H1) se uvádí požadavek, aby žadatel o vydání certifikátu přezkoušení typu (resp. o přezkoumání návrhu) prohlásil, že stejná žádost nebyla podána u jiné notifikované osoby – viz čl. 3.2. písm. b) přílohy č. 2 k NV.

Toto vymezení není uvedeno u postupu D; platí princip, že co legislativa (a u těchto dokumentů je třeba dodat „a návodové dokumenty WELMEC“) výslovně nezakazuje, je dovoleno.

- c) S ohledem na výše uvedené lze konstatovat, že:

- výrobce může být držitelem více certifikátů přezkoušení typu dle postupu B, z nichž každý může být vydán jinou NB (v praxi lze vyloučit, že by šlo o certifikáty přezkoušení typu k jednomu a témuž typu měřidel);

- výrobce si pro certifikaci systému managementu v rámci postupu D může vybrat jakoukoli NB, a to bez ohledu na to, která NB vydala certifikát přezkoušení typu;
 - certifikace systému managementu dle postupu D se s ohledem na kombinaci B + D vždy vztahuje k procesu uvádění na trh konkrétního specifikovaného typu měřidel; pokud je výrobce držitelem více certifikátů přezkoušení typu, mohl by si vybrat ke každému typu jinou NB, která mu bude certifikovat postup D (lze si klást otázku, proč by to dělal, ale zakázáno to není a mohou nastat specifické situace v praxi, kdy takovou možnost výrobce využije);
 - výrobce, který je držitelem certifikátu systému managementu dle postupu D vztahenému k příslušnému typu měřidla, vypoví (nechá zrušit) tento certifikát u NB, která jej vydala, a vyžádá si certifikaci systému managementu dle postupu D vztahenému k témuž typu měřidla od jiné NB.
- c) Z formulací uvedených v NV a směrnici, kde se při popisu podání žádosti o certifikaci apod. hovoří o NB v jednotném čísle, lze dovodit, že není dovoleno, aby tentýž výrobce pro tentýž typ měřidel byl souběžně držitelem více certifikací systému managementu v rámci postupu D, které vydalo více NB.
- d) Bez ohledu na výše popsané regulérní možnosti lze předpokládat, že výrobce bude za normální situace využívat pro certifikaci v rámci postupu D téže NB u více, resp. všech jím na trh uváděných měřidel v kombinaci B + D, bude-li s jejími službami spokojen. Jako výhodné se to jeví i s ohledem na návodový dokument WELMEC 8.4, podle kterého se uvádí: "*Je na notifikované osobě, aby schválila rozsah systému managementu kvality, a proto též rozhodla, zda nově schválený typ měřidla je rozsahem pokryt. Z toho důvodu posouzení systému managementu kvality nemusí být nezbytně požadováno pro každý nový typ měřidla, pokud notifikovaná osoba rozhodne, že je v rámci rozsahu již pokrytého existujícím systémem managementu kvality.*".

Tento text umožňuje NB, aby nemusela nově posuzovat systém managementu výroby pro každý nový typ měřidel, ale nemění formulovaný úvodní princip v této věci, že se jedná o problematiku vztahující se ke každému typu měřidel samostatně.

Uvádění na trh a do provozu měřidel, jejichž pokrytí směrnici MID se omezuje na měřidla určená pro použití v obytných a obchodních prostorách a v lehkém průmyslu

Pro modelování této problematiky jsou použity plynoměry a přepočítávače množství plynu. S ohledem na to, že přepočítávač množství plynu je ve smyslu NV definován v příloze 4, část 3 a část 1 písmeno a) jako tzv. *samostatná podsestava*, týká se dále uvedené stanovisko jak plynoměrů, tak přepočítávačů množství plynu.

Postupy uvádění na trh podle NV se vztahují na plynoměr, za který se podle § 2 písm. e) nařízení vlády *považuje měřidlo určené pro měření, zaznamenávání a indikaci množství (objem nebo hmotnost) jím protečeného topného plynu, které je určeno pro použití v obytných a obchodních prostorách a lehkém průmyslu.* Vzhledem k tomu, že přepočítávač množství plynu je v uvedeném nařízení vlády definován jako *zařízení připojené k plynoměru, které automaticky přepočítává množství naměřené za podmínek měření na množství za základních podmínek*, lze podle odborného názoru ČMI dovodit, že vymezení působnosti nařízení vlády pro uvádění na jednotný evropský trh a do provozu se týká přepočítávačů množství plynu, které jsou stejně jako plynoměry (k nimž budou připojeny) určeny výrobcem taktéž pro použití v obytných a obchodních prostorách a lehkém průmyslu (*Poznámka: na rozdíl od NV je v preambuli přílohy MI-002 směrnice 2004/22/ES tato skutečnost výslovně uvedena*).

Plynoměr či přepočítávač uvedený na trh postupem podle NV se považuje v terminologii české právní úpravy (zákon 22/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a § 1 odst. 2 nařízení vlády) za stanovený výrobek a je možno jej bez dalšího uvést v ČR do použití jako stanovené měřidlo ve smyslu § 3 odst. 3 zákona 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů, neboť s ohledem na ustanovení § 24b zákona o metrologii nepodléhá schválení typu a prvotnímu ověření podle tohoto zákona.

Z výše uvedených citací právní úpravy vyplývá, že postupem podle NV je na trh uváděno měřidlo, které výrobce předurčil k použití *v obytných a obchodních prostorách a lehkém průmyslu*. Jestliže však má být použito pro měření v jiné aplikaci, nelze postup uvedení na trh považovat za legitimní a v důsledku toho nelze považovat za platné ani vynětí z povinnosti schvalování typu a prvotního ověření uvedené v § 24b zákona o metrologii. Pokud tedy měřidlo má být určeno k použití a použito jinde, než *v obytných a obchodních prostorách a lehkém průmyslu*, musí být, podle našeho odborného názoru, uvedeno na trh a do provozu postupem schválení typu ve smyslu § 6, resp. § 7, a § 10 a § 9 zákona o metrologii.

Pokud by výrobce či dovozce plynoměru či přepočítávače množství plynu, pro jehož typ vydala některá notifikovaná osoba certifikát přezkoušení typu podle postupu B NV podal u ČMI žádost o schválení typu předmětného měřidla ve smyslu § 6, resp. § 7 zákona o metrologii, ČMI by v případě splnění stanovených požadavků typ schválil s tím, že v certifikátu o schválení typu by specifikoval, že schválení typu se týká použití pro oblast mimo působnost nařízení vlády. S ohledem na existenci Certifikátu ES přezkoušení typu by ČMI pro schválení typu dle zákona o metrologii využil provedené zkoušky, zjištění a důkazy, kde by to bylo relevantní.

Jestliže výrobce uvádí na trh plynoměr nebo přepočítávač množství plynu, jehož vlastnosti umožňují použití jak v obytných a obchodních prostorách a lehkém průmyslu, tak mimo tuto oblast a tento výrobce měřidlo k celé této šíři aplikací k použití v regulované oblasti *určuje*, měl by zajistit splnění požadavků obou právních úprav. Při uvažování o tom, jaké kategorie uživatele měřidla se příslušná aplikace týká, lze použít následující přístup, kdy uživatelem předmětného stanoveného měřidla je subjekt, který vystavuje účetní doklad (fakturu) za dodané množství plynu, jež stanovil na základě indikací měřidla:

- a) pokud subjekt, který je v tomto závazkovém vztahu odběratelem (uveden na faktuře jako plátce), dodaný plyn nakupuje pro spotřebu v obytných a obchodních prostorách a lehkém průmyslu, pak lze v tomto měřicím místě uvést do používání jako stanovené měřidlo ten plynoměr či přepočítávač, který byl uveden na trh (pouze) podle NV;
- b) pokud subjekt, který je v tomto závazkovém vztahu odběratelem, dodaný plyn spotřebuje jinde než v obytných a obchodních prostorách a lehkém průmyslu, nebo jej nespotřebuje vůbec, ale distribuuje dál, pak v tomto měřicím místě by měl být používán jako stanovené měřidlo ten plynoměr či přepočítávač, který byl uveden na trh se schválením typu a prvotním ověřením dle zákona o metrologii; na tuto skutečnost nemá vliv, pokud po další distribuci (a měření) se nakonec plyn spotřebuje v obytných a obchodních prostorách a lehkém průmyslu, ale stane se tak po průchodu dalšími měřicími místy.

Za to, aby stanovený výrobek či stanovené měřidlo bylo uvedeno na trh v souladu s právní úpravou odpovídá jeho výrobce či dovozce (za zajištění prvotního ověření dováženého měřidla uváděného na trh podle zákona o metrologii odpovídá jeho uživatel). Za používání platně ověřeného stanoveného měřidla s významem dle § 3

odst. 3 zákona o metrologii nese odpovědnost uživatel měřidla (tedy subjekt využívající jeho indikace k fakturaci).

V Brně 9.5.2011

Ing. Jindřich Pošvář